

Pane prezidente,
Dámy a pánové, představitelé parlamentních, vládních a politických institucí Libanonu,
Dámy a pánové, velvyslanci diplomatických misí,
Blaženosti, náboženští představitelé,
Drazí bratři v biskupské službě,
Dámy a pánové,
Drazí přátelé!

«*Salàmi ò-tìkum*» (Jan 14,27)! Těmito slovy Ježíše Krista vás zdravím a děkuji vám za vaše přijetí a za vaši účast. Děkuji Vám, pane prezidente, nejenom za Vaše laskavá slova, ale také za to, že jste umožnil toto setkání. Spolu s Vámi jsem právě zasadil jeden libanonský cedr, symbol vaší krásné země. Při pohledu na tento stromek a péči, kterou bude potřebovat, aby zesílil a rozložil své majestátní větve, myslel jsem na vaši zem a její úděl, na Libanonce a na jejich naděje, na všechny lidi tohoto regionu světa, který jakoby zakoušel nekončící porodní bolesti. Potom jsem prosil Boha, aby požehnal všem obyvatelům tohoto regionu, který dal zrod velkým náboženstvím a šlechtným kulturám. Proč si Bůh vyvolil tento region? Proč žije v souženích? Mám za to, že jej Bůh vyvolil, aby se stal vzorem a dosvědčoval před světem možnost, že člověk má konkrétně žít svoji touhu po pokoji a smíření! Tato touha je odevždy součástí plánu Boha, který ji vepsal do lidského srdce. Rád bych vás vybídnul, abychom se pozastavili u tématu pokoje, protože Ježíš řekl: «*Salàmi ò-tìkum*».

Země je bohatá především lidmi, kteří v ní žijí. Její budoucnost a její schopnost nasadit se pro mír závisí na každém z nich a na všech společně. Toto nasazení nebude možné jinak než v jednotné společnosti. Nicméně, jednota není uniformita. Soudržnost společnosti je zajišťována stálým respektováním důstojnosti každého člověka a zodpovědnou účastí každého člověka podle vlastních možností nasazením toho nejlepšího, co je v něm. Za účelem zajištění nezbytného dynamismu k vybudování a upevnění pokoje je zapotřebí neúnavně se vracet k základům lidského bytí. Důstojnost člověka je neoddelitelná od posvátného charakteru života darovaného Stvořitelem. V Božím plánu je každý člověk jedinečný a nenahraditelný. Přichází na svět v rodině, která je prvním místem humanizace a především první vychovatelkou k pokoji. Naše pozornost se při budování pokoje musí zaměřit na rodinu, aby jí byl tento úkol usnadněn, dostalo se jí podpory a tak byla prosazována kultura života. Účinnost nasazení za pokoj závisí na pojetí, které může mít svět o lidském životě. Chceme-li mír, braňme život! Tato logika diskvalifikuje nejenom válku a teroristické činy, ale také každý atentát na život lidské bytosti, tvora chtěného Bohem. Lhostejnost či popírání toho, co tvoří pravou přirozenost člověka, brání respektování této *gramatiky*, kterou je přirozený zákon vepsán do lidského srdce (srov. *Poselství ke Světovému dni míru 2007*, 3). Velikost i důvod bytí každého člověka se nenacházejí nikde jinde než v Bohu. Bezpodmínečné uznání důstojnosti každé lidské bytosti, každého z nás, i posvátného charakteru života v sobě zahrnují odpovědnost všech před Bohem. Musíme tedy sjednotit své síly a rozvinout zdravou antropologii, která bude zahrnovat jednotu lidské osoby. Bez ní nelze vybudovat autentický mír.

Třebaže v zemích, kde se vyskytují ozbrojené konflikty, jsou útoky na integritu a životy lidí více zřejmé, existují také v jiných zemích. Nezaměstnanost, chudoba, korupce, rozmanité závislosti, vykořisťování, obchodování se vším a terorismus v sobě spolu s nepřipustným utrpením těch, kteří jsou jejich obětmi, vedou k oslabení lidského potenciálu. Ekonomická a finanční logika nám chce neustále vnučovat svoje břemeno a upřednostňuje vlastnictví před bytím! Avšak ztráta každého lidského života je ztrátou pro celé lidstvo. To je velká rodina, za níž jsme všichni odpovědni. Jisté ideologie zpochybňující přímo či nepřímo, nebo dokonce legálně nezczitelnou hodnotu každého člověka a přirozený základ rodiny, podřívají základy společnosti. Musíme si uvědomit tyto útoky na budování a harmonii *společného soužití*. Jenom účinná solidarita je protilekem na to všechno. Solidarita při odmítání toho, co brání respektování každé lidské bytosti, solidarita v podpoře politiky a iniciativ usilujících o poctivé a spravedlivé sjednocení národů. Je krásné pozorovat skutky spolupráce a opravdového dialogu, které budují nový způsob společného soužití. Kvalitnější život a integrální rozvoj nejsou možné jinak než ve sdílení bohatství a kompetencí při respektování

důstojnosti každého. Takovýto klidný a dynamický způsob soužití však nemůže existovat bez důvěry v druhého, ať už je jím kdokoli. Kulturní, sociální a náboženské rozdíly dnes musejí uvádět do života nový typ bratrství, kde je jednotícím prvkem všeobecný smysl pro vznešenost každého člověka a dar, kterým je pro sebe sama, pro druhé a pro lidstvo. Tady se nachází cesta pokoje! Tady spočívá nasazení, které se po nás žádá! Tady je orientace, která má předsedat politickým a ekonomickým rozhodnutím na každém stupni i na globální úrovni!

Aby byla zítřejším generacím otevřena budoucnost pokoje, je prvním úkolem výchova k pokoji skrze budování kultury pokoje. Výchova v rodině či škole musí být především výchovou k duchovním hodnotám, které propůjčují smysl a moc předávání znalostí a sdílení kulturních tradic. Lidský duch má vrozené cítění krásy, dobra a pravdy. Je to pečeť božství, otisk Boha v něm! Z této všeobecné touhy plyne pevné a správné morální pojetí, které klade člověka vždycky do středu. Avšak jedině ve svobodě se může člověk obrátit k dobru, protože „důstojnost člověka vyžaduje, aby jednal podle vědomé a svobodné volby, to znamená hýbán a podněcován z nitra osobním přesvědčením, a ne ze slepého vnitřního popudu nebo pouze z vnějšího donucení“ (*Gaudium et spes*, 17). Úkolem výchovy je doprovázet zrání schopnosti přijímat svobodná a správná rozhodnutí, které mohou jít i proti proudu rozšířených mínění, mód a politických i náboženských ideologií. Taková je cena přihlášení se ke kultuře pokoje! Je evidentní, že je třeba odložit verbální či fyzické násilí, které vždycky pošlapává lidskou důstojnost, a to jak jeho původce, tak oběti. Na druhé straně doceňováním mírumilovných děl a jejich vlivu na obecné dobro vzniká také zájem o pokoj. Jak dosvědčují dějiny, mají tato gesta pokoje značnou roli v sociálním, národním i mezinárodním životě. Výchova k pokoji tak bude formovat velkorysé a přímé muže a ženy pozorné ke všem a zvláště k lidem bezmocným. Myšlenky pokoje, slova pokoje a gesta pokoje vytvářejí atmosféru respektu, poctivosti a srdečnosti, kde pochybení a urážky mohou být pravdivě přiznány a společně tak přivádět ke smíření. Kéž o tom uvažují státníci i náboženští představitelé!

Musíme si jasně uvědomit, že zlo není anonymní síla, která ve světě působí neosobně či deterministicky. Zlo, zlý duch prochází lidskou svobodou, skrze užívání naší svobody. Hledá spojence, člověka. Zlo ho potřebuje, aby se mohlo šířit. A tak se porušením prvního přikázání, lásky k Bohu, převrací to druhé, láska k bližnímu. Mizí tak láska k bližnímu a nastupuje lež a závist, nenávist a smrt. Je však možné nenechat se přemoci zlem, ale přemáhat zlo dobrem (srov. *Řím* 12,21). K tomuto obrácení srdce jsme voláni. Bez něho klamou i tolik žádané lidské „liberalizace“, protože se pohybují v redukovaném prostoru tvořeném duchovní sevřeností člověka, jeho tvrdostí, jeho nesnášenlivostí, jeho nadřozováním, jeho touhami po pomstě, jeho pudy smrti. Proměna v hloubi ducha a srdce je nezbytná k opětovnému nalezení určité jasnozřivosti a nestrannosti, hlubokého smyslu pro spravedlnost a obecné dobro. Nový a svobodnější pohled udělí schopnost analyzovat a zpochybnit lidská zřízení, která vedou do slepých uliček, a vykročit vpřed se vzpomínkou na minulost, aby se už neopakovaly jejich zničující účinky. Toto požadované obrácení je povznášející, protože otevírá možnosti apelováním na nesčetné zdroje, které přebývají v srdci mnoha mužů a žen toužících po životě v pokoji a připravených se zasadit o pokoj. Nyní je obzvláště naléhavé: zřít se pomsty, uznat vlastní pochybení, přijímat, ale nevymýšlet omluvy a nakonec odpustit. Protože jedině dané a přijaté odpuštění klade pevné základy smíření a pokoje pro všechny (srov. *Řím* 12,16b.18).

Jedině tehdy může růst porozumění mezi kulturami a náboženstvími, úcta jedněch ke druhým bez pocitů nadřazenosti a v úctě k právům každého. Dialog je uskutečnitelný jedině s vědomím, že existují hodnoty společné všem velkým kulturám, protože jsou zakořeněny v přirozenosti lidské osoby. Tyto hodnoty, které tvoří určitý podklad, vyjadřují autentické a charakteristické rysy lidství. Patří k právům každé lidské bytosti. Rozmanitá náboženství se významně podílejí na tvrzení o jejich existenci. Nezapomínejme, že náboženská svoboda je základním právem, z něhož vyplývají mnohá další. Vyznávat a svobodně žít vlastní náboženství, aniž by byl vlastní život a vlastní svoboda vystavovány nebezpečí, musí být umožněno každému. Ztráta či oslabení této svobody zbavuje člověka posvátného práva na ucelený duchovní život. Svůdná tolerance neodstraňuje diskriminaci a někdy ji dokonce zesiluje. A bez otevřenosti

k transcendentnu, které umožňuje nalézt odpovědi na otázky srdce o smyslu života a morálním způsobu života, se člověk stává neschopným jednat spravedlivě a zasazovat se o pokoj. Náboženská svoboda má sociální a politickou dimenzi, která je pro pokoj neodmyslitelná! Prosazuje koexistenci a harmonický život prostřednictvím všeobecného nasazení ve službě ušlechtilým věcem a při hledání pravdy, která se neukládá násilím, nýbrž „silou pravdy samé“ (*Dignitatis humanae*, 1), oné Pravdy, která je v Bohu. Protože žitá víra nevyhnutelně ústí v lásce. Autentická víra nemůže vést ke smrti. Tvůrce pokoje je pokorný a spravedlivý. Věřící tedy dnes mají podstatnou roli, totiž dosvědčovat pokoj, který přichází od Boha a který je darem, jenž je dán všem v životě osobním, rodinném, sociálním, politickém i ekonomickém (srov. *Mt 5,9; Žid 12,14*). Nečinnost počestných lidí nesmí dovolit zlu, aby zvítězilo. Nedělat vůbec nic je ještě horší.

Tyto krátké úvahy o pokoji, společnosti, důstojnosti člověka, o hodnotách rodiny a života, o dialogu a solidaritě nemohou zůstat pouze hlásanými ideály. Mohou a mají být žity. Jsme v Libanonu a musejí být žity tady. Politici, diplomaté, náboženští lidé, muži a ženy světa kultury, vybízím vás tedy, abyste svědčili odvážně, vhod či nevhod, že Bůh chce pokoj, že Bůh nám svěřuje pokoj. «*Salàmi ò-tīkum*», říká Kristus (*Jan 14,27*)! Bůh vám žehnej. Děkuji.